Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Andreae Alciati Emblemata

Alciati, Andrea

Patavii, 1661

Omnia me mecum porto. Emblema XXXVII.

urn:nbn:de:bsz:31-127360

Visual Library

ò nobilis planta & inclita: ſine, vt contingam manu & arripiam de te ramuſculum: perunge ſenſus meos cruentati ſtipitis glorioſo riuulo, cuius balſamitico ſapore ignaui ſpiritus torpor totus immutetur, vt cũ iudex tremendus, qui in te pependit, vindicaturus ſæculum per ignem, in nouiſſima tuba & tempeſtate valida deſcenderit; quando plangent vniuerſæ tribus terræ ad conſpectum apparentis ſigni tui, ego ſub vmbra ramorum tuorum protectus, ex vltricibus flammis arduus hinc abripiat in campos illos beatorum, perenni Maio ac ſempiternis delicijs æternum vernantes, O fiat, fiat,

Omnia mea mecum porto.

EMBLEMA XXXVII.

HVNNVS inops, Scythiciq; miſerrimus accola Ponti,
Vſtus perpetuo liuida membra gelu:
Qui Cereris non nouit opes, nec dona Lyæi,
Et pretioſa tamen ſtragula ſemper habet.
Nam murinæ illum perſtringunt vndique pelles:
Lumina ſola patent, cætera opertus agit.
Sic furem haud metuit, ſic ventos temnit & imbres;
Tutus apudq; viros, tutus apudq; Deos.

COM-

COMMENTARII.

I. IVXTA mare Scythicum rupes emi-
net, in qua cauerna vel antrum conſpi-
citur, vnde prodeat vir vndiq; præter ocu-
los, pellibus indutus, qui tamen hoc loco
nõ ita depictus habetur, ſed id editio Lug-
dunenſis eleganter expreſſum habet, vt
probè monet Pignorius.

II. CORNELIVS Tacitus extremo de
motibus Germanorum, Fennos ita deſcri-
bit: Fennis mira feritas, fœda paupertas, nõ
arma, non equi, non penates; victui herba,
veſtitui pelles, cubile humus. Sola in ſa-
gittis ſpes, quas inopia ferri oſſibus aſpe-
rant, idemque venatus viros pariter ac fę-
minas alit. Paſſim enim comitantur, par-
temque prædæ petunt. Nec aliud infan-
tibus ferarum imbriumque ſuffugium,
quam vt in aliquo ramorum nexu conte-
gantur. Huc redeunt iuuenes, hoc ſenum
receptaculum. Id beatius arbitrantur, quã
ingemere agris, illaborare domibus, ſuas
alienaſque fortunas ſpe metuq; verſare:
ſecuri aduerſus homines, ſecuri aduerſus
deos. Hæc Tacitus. Quibus ex verbis faci-
Typus Emblematis. lè colligo ab Alciato ſumptum Emblema-
tis exemplar. Eadem penè deſcriptio extat
accolarum ad Nilum apud Ammian. Mar-
cell. lib. 14. non longè à principio. Nec non
Emblema hoc à Iuſtino hiſtorico petitum
eſſe, facilè quiuis dixerit, qui Scytharum
deſcriptionem, quam retulit ille lib. 2. euol
uerit. Sic enim: Scythis inter ſe fines nul-
Locus è Iuſtino hiſtorico. li: neq; enim agrum colunt, nec domus il-
lis vlla, aut tectum, aut ſedes eſt, armenta
& pecora ſemper paſcentibus, & per incul-
tas ſolitudines errare ſolitis. Vxores libe-
rosque ſecum in paluſtris vehunt: quibus,
corijs imbrium hyemiſq; cauſa tectis, pro
domibus vtuntur. Iuſtitia gentis ingenijs
culta, non legibus. Nullum ſcelus apud
eos furto grauius: quippè ſine tecto muni-
mentoque pecora & armenta habentibus,
quid ſaluum eſſet, ſi furari liceret? Aurum
& argentum perinde aſpernantur, ac reli-
qui mortales appetunt. Lacte & melle ve-
ſcuntur. Lanæ ijs vſus ac veſtium igno-
tus: & quamquam continuis frigoribus v-
rantur, pellibus tamen ferinis aut murinis
veſtiuntur. Hęc continentia illis morum
quoq; iuſtitiam dedit, nihil alienum cõcu-
piſcentibus. Quippè diuitiarum cupido
ibi eſt, vbi & vſus. Atq; vtinam reliquis
mortalibus ſimilis moderatio & abſtinẽtia
alieni foret: Profectò non bellorum tãtum
per omnia ſæcula terris omnibus continua
retur: neq; plus hominum ferrum & ar-
ma, quàm naturalis fatorum conditio ra-
peret. Prorſus vt admirabile videatur hoc
illis naturam dare, quod Græci longa ſa-
pientum doctrina, præceptiſque Philoſo-
phorum conſequi nequeunt, cultoſq; mo-
res incultæ barbariæ collatione ſuperari:
tantò plus in illis proficit vitiorum igno-
ratio, quantò in ijs cognitio virtutis. Et
hæc quidem Iuſtinus. Quem locum inte-
grum, quia pulcherrimus eſt, aſcribere ma
lui, quàm truncatum. Hinc enim Alcia-
tus, vt opinor, materiam traxit Emblema-
tis, vti iam dixi: cuius epigraphe, *Omnia
mea mecum porto*, ex apophthegmate Bian
tis, ſententiam complectitur, & quaſi ani-
mam ingenioſę picturę, quam ſubiecit ocu
lis. Bias enim Prienenſis, qui inter ſeptem
ſapientes numeratur, cuius (vt inquit Ci-
cero in paradoxis) cum patriam Prienem
cepiſſet hoſtis, cęteriq; ita fugerent, vt mul
ta de ſuis rebus ſecum aſportarent; cum
eſſet admonitus à quodam, vt idem ipſe
faceret: Ego vero, inquit, facio, nam omnia *Biantis*
mea mecum porto. Hoc tam inſigne di- *apophthegma.*
ctum vt nobis oſtenderet Alciatus, depin-
git Hunnum ſeu Fennum pellibus cooper
tum, nihilq; precioſi geſtantem: vnde fit,
vt & frigora contemnat, & latrones nõ per
timeſcat, nam, vt inquit Iuuenalis,

Cantabit vacuus coram latrone viator.

Genus hoc hominum ſic deſcribi ab hi- *Deſcriptio Hunnorum.*
ſtoricis recentioribus animaduerto, ne vel
minimùm ſtudioſi hæreant. Pannones ini-
tio eam terram tenuerunt, Pæones olim di
cti: inde Hunni habuere, gens Scythica:
Mox Gotthi ex inſulis Oceani Germanici
profecti: poſt Gotthos Longobardi; nouiſ-
ſimè Hungari ex alia Hungaria Scythica
egreſſi, quæ non longè à Tanais ortu ex-
tat, & Imbra hodie dicitur: miſera adhuc
regio, vtpotè quæ ſit ſub cęlo frigidiſſimo,
Duci Moſcouiæ tributaria: non tamen au-
rum, argentumve, quibus omninò carent,
ſed precioſas animalium pelles ſabellorum
ſciſmorumque pendunt homines. Non a-
rant, non ſerunt, neq; panes conficiunt: fe-
rarum carnibus & piſcibus veſcuntur: a-
quam potant; ſub tugurijs ex virgultis
con-

contextis inter denſas ſiluas humiles habitant: vnde fit, vt homines ſilueſtribus feris commorãtes, veſtimentis ſe non laneis neque lineis induant, ſed pellibus nuper aut lupo, aut ceruo vrsò ve detractis. Nullius ipſis aut auri, aut argenti vſus: lac & mel in cibatu frequens: contra frigora & rigores ferinis pellibus murisq; corpora communiunt. Melá Hunnos eoſdem facit cum Sarmatis, de quibus lib. 2. Sarmatę, inquit, auri & argenti maximarum peſtium ignari, vice rerum commercia exercent, atque ob ſæuitiam hyemis admodum aſſiduæ, demerſis in humum ſedibus, ſpecus aut ſuffoſſa habitãt, totum braccati corpus, & niſi qua vident etiam ora veſtiti. Ouidius 3. de Triſt.

Pellibus et ſutis arcēt mala frigora braccis,
Oraq; de toto corpore ſola patent.

Idem 5. de Triſt.

Quos vt non timeas, poſſit odiſſe, videndo,
Pellibus & longa corpora tecta coma.

Facilè huc poſsem aggerere nobilem eiuſdẽ gentis deſcriptionem ex 31. Ammiani Marcellini, ab initio ferè; ſed ſtudioſos admonuiſse ſat eſt. Vide Val. Maximum lib. 7. c. 2. & Alciatum lib. 6. Parerg. cap. 26.

III; *Inops.* *HVNNVS inops*] Inops dicitur ſine ope & auxilio. Virgil. 1. Georg.

Atq; inopi metuens formica ſenectæ.

Scythiciq; miſerrimus accola Põti] Pauperrimus habitator iuxta mare glaciale Scythicum. *Accola.* Sic enim differunt accola & incola, vt accola dicatur, qui ad locum aliquem, hoc eſt, iuxta locum habitat, vt accola Padi, accola Rheni: Incola verò, qui ipſum locum inhabitat.

Vſtus perpetuo gelu.] Vrere etiam frigoris eſt. *Vrere verbum.* Virg. 1. Georg.

----- Boreæ penetrabile frigus adurit.

& Lucanus:

Vrebant montana niues. -----

Sic Ouidius 3. Triſtiam, eleg. 2.

Plurima me pelago terraq; pericula paſſum
Vſtus ab aſſiduo frigore pontus habet.

Eodem lib. eleg. 4.

----- aſtricto terra peruſta gelu.

Sed & Faſtor. 1.

Vos date pperuos teneris ſementibus auctus,
Ne noua per gelidas terra ſit vſta niues.

Quanquam tamen verbum iſtud, *Vrere*, pro moleſtiam exhibere, accipi metaphoricῶs, & quidem non rarò, palam eſt. Cornel. Tacitus lib. 13. Ambuſti multorum artus vi frigoris. & Feſtus Pompeius lib. 14. ait, primum nomen inde accepiſse frigus, quòd fructus nempè ac virgulta perurat. Locus Pompeij Feſti, vbi pruinam deriuat à perurendo, quia virgulta & fruges perurat, ſuppeditauit etiam mihi, *curæ* verbum, quod à cor vrendo deflectunt, & illud Ennianum: *Curamve leuaſſo, quæ nunc te coquit.* Amm. Marcell. initio ferè lib. 17. accipit vt hic noſter: Et quoniam aeris vrente ſæuitia, cum diſcriminibus vltimis laborabatur. At μεταφορικῶς ſæpe reperias, vt apud poetam alioſq; non rarò; qualia ſunt hæc:

Vritur infœlix Dido, totaq; vagatur
Vrbe furens Et, *Vrit atrox Iuno,*

Sueton. in Tiberio: Vrebãt inſuper anxiam mentem varia vndiq; conuicia. Seneca epiſt. 3 Quidam obuijs narrant, & in quaslibet aures quicquid illos vrit exonerant. Marcell. lib. 20. Perfugæ vrebant Iuliani virtutes, quas per ora gẽtium diuerſarum fama celebrior effundebat. Idem ad finem eiuſdem libri: Super his vrebat eius anxiã mentem, quòd velut patefacta ianua diuitis domus, irritus propoſiti reuerteretur. loquitur de Conſtãtio ab expeditione Perſica incaſſum reuerente. Lib. 22. vbi de Iuliano bellum in Perſas meditãte: Vrebatur bellandi gemino deſiderio.

Qui Cereris non nouit opes.] qui vſum panis atq; vini non habet. Sic Marcellinus: In ſua vita victu ſunt aſperi, vt neq; igni, neq; ſaporatis indigeãt cibis, ſed radicibus herbarum agreſtium, & ſemicruda cuiuſuis pecoris carne veſcantur.

Lyæi.] Bacchi, id eſt, vini, ἀπὸ τοῦ λύειν ſic dicti, quòd hominum membra & animos diſſoluat, vti norunt omnes. *Bacchus Lyæus.*

Stragula] veſtimenta, pallia, pelles, quibus vtitur pro veſtitu: alias ſtragula ſeu ſtragulæ (vtrumq; enim dicitur) pro lectorem, & aliarum rerum opertorijs accipiuntur. *Stragulai*

Perſtringunt] vndique cingunt, totum operiunt, & quaſi includunt.

Murina pelle] E murium pellibus. Ammian Marcell. ſic: Indumẽtis operiunt linteis, vel ex pellibus ſilueſtrium murium conſarcinatis. *Pelles murinæ.* Nec alia illis domeſtica veſtis eſt, alia forenſis: ſed ſemel obſoleti coloris tunica collo inſerta non antè deponitur aut mutatur, quàm diuturna carie in pannulos defluxit defiuſtata. Hæc ille. Se-

neca

neca in epiſtolis meminit pelliculatũ vulpium & murium, quæ ad arcendum frigus comparatæ eſſent. Has Armelinos atque Zibellinos quidam putant, ſed nõdum ſcio an rectè. Hodie quoq; è Scythia frigidiſſimisq; regionibus lautiſſimas pelles murium afferri Megiſtanum hiberno cultui, vel pueri ſciunt; & Turneb. lib. 15. Aduerſar. cap. 13. meminit. Atq; harum pellium vſum etiam Chinenſibus familiarem eſſe, teſtatur Ioan. Petrus Maffeius lib. 6. hiſt. Indic. dum Chinenſes veſtimenta per hyemem precioſis murium Scythonicorum pellibus, quas vulgò Martas vel Zobellinas vocamus, calore admodum ſua ui, & ventis impenetrabili denſitate ſufful cire ait, quibus tamen haud ſcio an non & cuniculorum pelles in Batauia ſua meritò exæquandas putarit Hadr. Iunius. Sunt qui opinantur, murem illum peregrinum ab Hieronymo quandoq; dici Muſcum, qui in delicatiorum vſum habetur: nam muſcum, id eſt μύσκων, murem paruum indicare. Sed hoc odoris genus priſcis fuiſſe incognitum, Hermolaus putat; nec muſcum dici, ſed moſchum.

Chinenſes pellibus vtuntur.

Sic furem haud metuit, &c.] Tutus & ſecurus agit, ex ſe beatus eſt; neq; furum, neq; temporis iniurias metuit.

IV.

Animus ab externis minimè pendens.

HOC ſchemate ſignificatur, animum hominis pendere nõ debere ex his quæ caduca ſunt & fortuita, vtpotè quæ ſollicitudines & cruciatus innumerabiles pariant, ſed ea tantùm debere eſſe ſatis, quæ benigna natura ſit elargita, vel quæ ab ingenio proficiſcuntur. Vel intelligit paupertatem vbicunque terrarum (etiamſi ab omnibus penè miſerrima cenſeatur) eſſe tutam & ſecuram. Sic ſanè nemo poteſt non beatiſſimus eſſe, qui eſt totus aptus ex ſe, quiq; in ſe vno ponit omnia: cui autem ſpes omnis & ratio, & cogitatio pendet ex fortuna, huic nihil poteſt eſſe certi, nihilq; quod exploratum habeat, permanſurum ſibi, ne vnum quidem diẽ, ait M. Tullius. Huc pertinent quæ Seneca diſputat epiſt. 14. quo loci comparat fortunæ & doctrinæ bona. Circumſpiciendum nobis eſt, quomodo à vulgo tuti eſſe poſſimus. Primùm nihil inde cõcupiſcamus: rixa eſt inter competitores. Deinde nihil habeamus quod cum magno emolumento inſidiantis eripi poſſit: quàm minimum ſit in tuo corpore ſpoliorum. Nemo ad humanum ſanguinem propter ipſum venit, aut admodum pauci plures computant quàm oderint. Nudum latro tranſmittit: etiam in obſeſſa via pauperi pax eſt. Ad philoſophiã ergo confugiendum: Hæ literæ non dico apud bonos, ſed apud mediocriter malos, inſularum loco ſunt, &c. Adijcio ex fragmentis Petronij Arbitri:

Paupertas vbiq; tuta.

Cõſonuere tubæ, iugulo ſtat diuite ferrum
Barbara contemptu.

ſic lege, *contemptu*, pro contemptui, non vt in vulgatis, *contemni*. Idem in carmine, cuius initium,

Orbem iã totum victor Romanus habebat.

legitur eiuſdem argumenti γνώμη.

Arma placent miſeris, detritaq; commoda luxu
Vulneribus reparantur: inops audacia tuta eſt.

Salluſt. Quoniam egeſtas facilè habetur ſine damno. Quis autem nudo veſtimenta detraxerit; Non abludit Iuuenalis, quanquam non ſine ſale Satyrico:

------Iures licet, & Samothracum,
Et Diuorũ aras, contẽnere fulmina pauper
Creditur, atq; Deos, Dijs ignoſcẽtibus ipſis.